

ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

1. kongres světové literárněvědné bohemistiky – setkání literárněvědných bohemistů, vysokoškolských pedagogů, vědeckých pracovníků, překladatelů a propagátorů české literatury z Bulharska, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Gruzie, Chorvatska, Itálie, Kanady, Litvy, Maďarska, Německa, Nizozemí, Polska, Rakouska, Rumunska, Ruska, Slovenska, Švédska, Švýcarska, Ukrajiny, USA a ze všech významných českých pracovišť proběhlo 27. června až 1. července 1995 v Praze v sídle Akademie věd České republiky (Praha 1, Národní 3). Zúčastnilo se jej na sto odborníků působících v zahraničí a téměř sedm desítek domácích. Pořádal jej Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky, Katedra české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Ústav bohemistických studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Záštitu nad ním převzali ministr zahraničních věcí České republiky Josef Zieleniec a ministr kultury České republiky Pavel Tigrid, finančně jej podpořil program East-East nadace Open Society Fund.

Součástí širšího programu pro účastníky kongresu a čestné hosty byl koktejl pořádaný Ministerstvem zahraničních věcí ČR v Zrcadlovém salóňku Černínského paláce (27. června), večer s divadelním představením (A. P. Čechov: Racek, Divadlo Na zábradlí, 28. června), večer s recitálem harfenistky Ewy Jašlarové a číší vína pořádaný velvyslancem Polské republiky Jackem Baluchem (29. června); 1. července uspořádala Obec českých spisovatelů výlet na Písecko (který mimo jiné zahrnoval prohlídku města, kulatý diskusní stůl *Současná česká literatura zevnitř a zvenku* – uváděl Pavel Janoušek, návštěvu nově otevřené galerie Prácheňského muzea v Písku a prohlídku gotického hradu Zvíkov).

V průběhu vlastního kongresového jednání (28.–30. června) zaznělo třiašedesát příspěvků badatelů ze zahraničí a třináct referátů bohemistů působících v Čechách.

PROGRAM KONGRESU

28. ČERVNA 1995 / STŘEDA

9.⁰⁰ slavnostní zahájení

10.⁰⁰–12.⁰⁰ (moderoval Pavel Trenský):

Mojmír Grygar: *O specifičnosti české literatury*, Peter Bugge: *Česká literatura na zahraniční univerzitě (Úvaha pedagogická)*, Jacek Baluch: *Z hlediska cizího bohemisty*, Veronika Heeová: *Situace, možnosti a meze činnosti literáta-bohemisty v zahraničí*, Antonín Měšťan: *Čím se – bohužel – literárněvědná bohemistika nezabývá*, Jan Jiroušek: *Pragmatické problémy bohemistiky*; diskuse.

13.⁰⁰- 14.³⁰ – sekce A (moderoval Josef Vintr):

Antonín Kratochvíl: *České školství a literatura v exilu po roce 1948 až do období pražského jara 1968*, Milan Burda: *Česká kulturní rada v zahraničí ve vývoji literární činnosti první vlny českého poúnorového exilu (1948-1968)*, Josef Vintr: *Literárněvědná bohemistika v Rakousku*, Manfred Jähnichen: *Literárněvědná bohemistika v Německu*; diskuse.

13.⁰⁰- 14.³⁰ – sekce B (moderoval Jindřich Toman):

Annalisa Cosentinová: *Ohlasy estetiky Benedetta Croceho v Čechách na počátku 20. století*, Sylvie Richterová: *Tradice Pražského lingvistického kroužku v Itálii*, Emil Volek: *Originál jako překlad / překlad jako originál (Pražská škola ve španělštině a v češtině)*, Lubomír Doležel: *Pražská škola v exilu*; diskuse.

14.⁴⁵- 16.³⁰ – sekce A (moderoval Hans Rothe):

Alexandr Mylnikov: *Legenda o Čechovi, Lechovi a Rusovi (Evoluce a interpretace)*, Ludmila Titovová: *Ruští bohémisté o literatuře českého národního obrození*, Světlana Šerlaimovová: *Česká literatura v slovansko-německém literárním kontextu*, Oleg Malevič: *Česká a ruská literatura 20. století (Paralely a konfrontace)*; diskuse.

14.⁴⁵- 16.³⁰ – sekce B (moderoval Lubomír Doležel):

David Herman: *Význam knihy Das Literarische Kunstwerk Romana Ingardena pro českou literární teorii*, Nataša Drubek-Meyerová: *Bohemistické práce Romana Jakobsona (aneb Proč je český Jakobson zanedbáván)*, Miroslav Červenka: *Z Jakobsonovy poetiky české literatury*, Herta Schmidová: *K diskusi estetické funkce (Mukařovský, Bühler, Jakobson, Červenka)*, Peter Zajac: *Generování smyslu v českém strukturalismu po Mukařovském*; diskuse.

29. ČERVNA 1995 / ČTVRTEK

9.⁰⁰- 10.³⁰ – sekce A (moderoval Pavol Winczer):

Halina Janaszek-Ivaničková: *Cesty a scesti polské literárněvědné bohemistiky v perspektivě posledních padesáti let*, Giuli Ležavová: *Vybrané kapitoly z gruzínsko-českých literárních vztahů*, Almis Grybauskas: *Bohemistika na Litvě*, Jean Grosu: *Česká literatura v Rumunsku*; diskuse.

9.⁰⁰- 10.³⁰ – sekce B (moderoval Mojmir Grygar):

Jiří Svoboda: *K máchovskému tématu v české literární vědě (zvláště ve vývoji od padesátých let)*, Katrin Berwangerová: *Nenucená hra a pedagogická pragmatika (Inscenované vyprávění u B. Němcové a M. von Ebner-Eschenbachové)*; diskuse.

10.⁴⁵- 12.³⁰ – sekce A (moderoval Sergej Nikolskij):

Tamás Berkes: *Historie a problémy maďarské bohemistiky*, Ludmila B. Hanková: *Současná maďarská bohemistika a její pohled na českou literaturu*, Veličko Todorov: *Bulharská bohemistika - prameny a inovace*, Ivan Pavlov: *Bulharská literárněvědná bohemistika jako životní dráha a vědecké stanovisko*, Anželina Penčevová: *Předmluvy českých knih v Bulharsku jako marginální druh literárněvědné bohemistiky*; diskuse.

10.⁴⁵- 12.³⁰ – sekce B (moderoval Antonín Kratochvíl):

Urs Heftrich: *Jak se interpretuje kladivem (T. G. Masaryk a F. Nietzsche)*, Jiří Stejskal: *Nepravděpodobná setkání (Kafka, Hašek, Klíma)*, Holt Meyer: *Švejkovo přiznání (Psaní a písemnosti v Haškově textu)*, Christina Balabanová: *Česká moderna na pomezí literárních dějin a srovnávací typologie*; diskuse.

13.³⁰- 15.⁰⁰ – sekce A (moderovala Helena Kosková):

Pavel Trenský: *Přínos českých emigrantů ve Spojených státech literárněvědné bohemistice*, Veronika Ambrosová: *Hledání místa určení (Vědecké dílo Milady Součkové)*, Petr Holman: *Bohemistika ve Spojených státech*, Misha Harnicková: *Česká literatura v amerických knihovnách*; diskuse.

13.³⁰- 15.⁰⁰ – sekce B (moderoval Oleg Malevič):

František Všeticka: *Poetika Dykova zmoudření Dona Quijota*, Raisa Filipčiková: *Vančurova poetika - poetika 20. století (Vladislav Vančura a Andrej Bělyj)*, Sergej Nikol'skij: *Tvorba bratří Čapků a M. A. Bulgakova (Umělecká struktura - Črty antiutopie - Tvůrčí kontakt)*; diskuse.

15.¹⁵- 16.³⁰ – sekce A (moderoval Miloš Tomčík):

Peter Káša: *K počiatkom slovenskej bohemistiky*, Štefan Drug: *Milo Urban o českej literatúre*, Rudolf Chmel: *Slovenská otázka v českej kultúre*, Ute Raßloffová: *A čo, ak je originál dvojjazyčný? (Slovensko-český východiskový text ako prekladateľský problém)*; diskuse.

15.¹⁵- 16.³⁰ – sekce B (moderoval Milan Suchomel):

Božena Plánská: *Několik poznámek ke vzájemné inspiraci literární vědy a literární výchovy*, Pavol Winczer: *Metodické problémy a dilemata při výuce české literatury na Vídeňské univerzitě*, Naděžda Siegllová: *Literatura pro mládež jako součást literárněvědné bohemistiky*; diskuse.

30. ČERVNA 1995 / PÁTEK

9.⁰⁰- 10.³⁰ – sekce A (moderoval Ivan Pavlov):

Christa Rothmeierová: *Vzdálená blízkost (Bohemistika na rozhraní dvou kultur)*, Giuseppe Dierna: *Stav bohemistiky na italských univerzitách po smrti profesora Ripellina*, Antonín Brousek: *Sešrotování básníci (K problematice reprezentativních antologií české poezie v němčině)*, Ludmila Budagovová: *Česká poezie v Rusku (Výběr, překlady, vlivy, perspektivy)*; diskuse.

9.⁰⁰- 10.³⁰ – sekce B (moderovala Herta Schmidová):

Jindřich Toman: *Karneval se nekonal (Česká meziválečná avantgarda a dadaismus)*, Jiří Brabec: *Kontradikční recepce české avantgardy*, Katica Ivankovičová: *Česká moderna a česká postmoderna (Poznámky k dějinám literatury)*; diskuse.

10.⁴⁵- 12.¹⁵ – sekce A (moderovala Jaroslava Janáčková):

Kees Mercks: *Problém literárního stylu ve Weilově románu Život s hvězdou*, Birgit Krehlová: *O sonetech Jana Skácela*, Zuzana Stolz-Hladká: *Vzdálení od sebe sama aneb Lov na Slepého Narcise (Druhé loučení jako prozatímní syntéza prózy Sylvie Richterové)*, Józef Zarek: *K současné deníkové literatuře*; diskuse.

10.⁴⁵- 12.¹⁵ – sekce B (moderovala Halina Janaszek-Ivaničková):

Nonna Kopystianskaja: *Perspektivy bohemistiky v aspektu zkoumání časoprostoru*, Wolfgang F. Schwarz: *Analyza literárních způsobů psaní a její význam pro bohemistiku (Od staročeského Tkadlečka ke Komenského Labyrintu světa)*, Predrag Jirsak: *Česká literárněvědná terminologie (z pohledu záhřebské bohemistiky)*; diskuse.

13.³⁰- 15.⁰⁰ – sekce A (moderoval Peter Bugge):

Miloslava Slavičková: *Literárněvědná bohemistika ve Švédsku*, Helena Kosková: *Česká literatura ve Švédsku*, Blanka Karlssonová: *Nález rukopisu Europae lumina a komenian v Norrköpingu*, Eva-Kersti Almerudová: *Ota Pavel ve švédských souvislostech*; diskuse.

13.³⁰- 14.⁴⁵ – sekce B (moderoval Miroslav Červenka):

Miloš Tomčík: *Vodičkovovo poňatie obdobia a niektoré otázky periodizácie českej literatúry 20. storočia*, Hana Šmahelová: *Vodičkova strukturalistická koncepcie literárnej histórie*, Zuzana Pokorná: *Literárny archív jako pramen literárněhistorického bádání*; diskuse.

15.⁰⁰- 16.¹⁵ – sekce B (moderoval Zdeněk Pešat):

Dobrava Moldanová: *Zamyšlení nad některými problémy současné literárněvědné bohemistiky*, Aleš Haman: *Dějiny a slovníky (Otázka dějin literatury v době krize historického vědomí)*, Anna Valcerová: *Poznámky k nejnovším českým lexikografickým a historiografickým pracím (Slovník básnických knih)*; diskuse.

16.⁴⁵ Kulatý diskusní stůl: *Historiografie a lexikografie jako bohemistické obory* (uvedli Miroslav Zelinský a Alexandr Stich) a shrnutí kongresového jednání.

Účastníci kongresu měli rovněž k dispozici pracovní materiály představující v přehledech a výčtech bohemistiky dvanácti zemí (které připravili Alfred French, Ivan Pavlov, Peter Bugge – Knud Jordal, Catherine Servantová, Mojmir Grygar, Alena Wildová-Tosi, Veronika Heéová, Jacek Baluch, Sergej Nikolskij, Miloš Tomčík, Anna Valcerová, Pavel Trenský, Robert B. Pynsent – Karel Brušák – James Naughton – Igor Hájek) a aktivity pěti českých literárněvědných institucí. Z ohlášených přednášejících, kteří ze závažných důvodů nemohli přijet, dali k dispozici organizátorům své referáty Alfred French a Eduard Petru.

PŘEDNÁŠEJÍCÍ A AUTOŘI TEXTŮ

- Eva-Kersti Almerudová (*Stockholm Universitet*) 689-694
 Veronika Ambrosová (*University of Toronto*) 83-85, 658-662
 Christina Balabanovová (*Ústav literatury BAV, Sofija*) 592-600
 Jacek Baluch (*Uniwersytet Jagiellońskiego, Kraków*) 154-158
 Tamás Berkes (*Literárněvědný ústav MAV, Budapest*) 97-99
 Katrin Berwangerová (*Universität Potsdam*) 579-585
 Jiří Brabec (*Filozofická fakulta UK, Praha*)
 Antonín Brousek (*Universität Hamburg*)
 Ludmila Budagovová (*Ústav slavistiky a balkanistiky RAV, Moskva*) 205-210
 Peter Bugge (*Århus Universitet*) 46-50, 417-423
 Milan Burda (*Université Michel de Montaigne, Bordeaux*) 677-683
 Karel Brušák (*Cambridge University*) 295-296
 Annalisa Cosentinová (*Roma*) 607-613
 Miroslav Červenka (*Filozofická fakulta UK, Praha / Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha*) 475-483
 Giuseppe Dierna (*Roma*)
 Lubomír Doležel (*University of Toronto*) 506-511
 Nataša Drubek-Meyerová (*Universität Potsdam*) 460-474
 Štefan Drug (*Ústav slovenskej literatúry SAV, Bratislava*) 233-238
 Jiří Fiala (*Filozofická fakulta UP, Olomouc*) 316-329
 Raisa Filipčiková (*Ústav světové literatury RAV, Moskva*) 654-657
 Alfred French (*University of Adelaide*) 11-12, 409-413
 Jean Grosu (*Svaz rumunských spisovatelů, București*) 184-186
 Almis Grybauskas (*Elektrenai*) 86-89
 Mojmír Grygar (*Filozofická fakulta UP, Olomouc / Universiteit Amsterdam*)
 148-153, 397-408
 Igor Hájek (*University of Glasgow*) 299-301
 Aleš Haman (*Pedagogická fakulta Západočeské univerzity, Plzeň*) 334-335,
 738-744
 Ludmila B. Hanková (*Filozofická fakulta, Budapest*) 100-105
 Misha Harnicková (*Columbia University, New York*) 286-292
 Rudolf Havel (*Praha*) 355-362
 Veronika Heéová (*Univerzita Loránda Eötvöse, Budapest*) 90-96, 414-416
 Urs Heftrich (*Universität Bonn*) 586-591
 David Herman (*North Carolina State University / Purdue University*) 453-459
 Petr Holman (*Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha*) 259-273
 Jiří Hošna (*Filozofická fakulta UK, Praha*) 336-338
 Jaroslava Hrabáková (*Pedagogická fakulta UK, Praha*) 344-347
 Rudolf Chmel (*Ústav slovenskej literatúry SAV, Bratislava*)
 Katica Ivankovićová (*Filosofski fakultet, Zagreb*) 601-606
 Manfred Jähnichen (*Humboldt-Universität, Berlin*) 143-147
 Halina Janaszek-Ivaničková (*Uniwersytet Śląski, Katowice*) 159-165

- Jan Jiroušek (*Universität München*) 106-142, 424-431
 Predrag Jirsak (*Filosofski fakultet, Zagreb*)
 Knud Jordal (*Århus Universitet*) 46-50
 Blanka Karlssonová (*Uppsala Universitet / gymnázium v Norrköpingu*)
 550-560
 Peter Káša (*Univerzita P. J. Šafárika, Prešov*) 227-232
 Nonna Kopystianskaja (*Univerzita Lvov*) 561-566
 Helena Kosková (*Linköping Universitet*) 251-258
 Antonín Kratochvíl (*München*) 663-676
 Birgit Krehlová (*Universität Potsdam*) 695-702
 Vladimír Krivánek (*Pedagogická fakulta UK, Praha*) 347-351
 Giuli Ležavová (*Ústav gruzínské literatury, Tbilisi*) 63-67
 Vladimír Macura (*Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha*) 9-10, 366-369
 Oleg Malevič (*Svaz spisovatelů, St. Peterburg*) 639-647
 Kees Mercks (*Universiteit Amsterdam*) 684-688
 Antonín Měšťan (*Slovanský ústav AV ČR, Praha*) 432-440
 Holt Meyer (*Universität Potsdam*) 630-638
 Dobrava Moldanová (*Pedagogická fakulta UJEP, Ústí nad Labem*) 385-386,
 441-443
 Alexandr Mylnikov (*Muzeum antropologie a etnografie RAV, St. Peterburg*)
 534-540
 James Naughton (*Oxford University*) 296-299
 Sergej Nikolskij (*Ústav slavistiky a balkanistiky RAV, Moskva*) 648-653
 Ivan Pavlov (*Sofijská univerzita Klimenta Ochridského*) 13-23, 28-32
 Anželína Penčevová (*Nakladatelství Sofijské univerzity Klimenta Ochridského*)
 33-45
 Zdeněk Pešat (*Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha*) 362-365
 Eduard Petruš (*Filozofická fakulta UP, Olomouc*) 529-533
 Božena Plánská (*Vysoká škola pedagogická, Hradec Králové*) 444-447
 Zuzana Pokorná (*Literární archiv PNP, Praha*) 352-354
 Robert B. Pynsent (*University of London*) 293-295
 Ute Raßloffová (*Humboldt-Universität, Berlin*) 724-735
 Sylvie Richterová (*Università della Toscana, Viterbo*) 484-498
 Christa Rothmeierová (*Universität Wien*) 171-175
 Miloš Sedmidubský (*Universität München*) 106-142
 Catherine Servantová (*Royan*) 51-62
 Herta Schmidová (*Universität Potsdam*)
 Wolfgang F. Schwarz (*Universität Leipzig*) 541-549
 Naděžda Siegllová (*Pedagogická fakulta MU, Brno*) 448-452
 Miloslava Slavíčková (*Lunds Universitet*) 239-250
 Jiří Stejskal (*University of Pennsylvania, Philadelphia*) 623-629
 Alexandr Stich (*Filozofická fakulta UK, Praha*)
 Zuzana Stolz-Hladká (*Universität Bern / Oxford University*) 709-723
 Jiří Svoboda (*Filozofická fakulta Ostravské univerzity*) 567-573

- Světлана Šerlaimovová (*Ústav slavistiky a balkanistiky RAV, Moskva*) 574-578
 Petr Šisler (*Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha*) 369-384
 Hana Šmahelová (*Filozofická fakulta UK, Praha*) 512-520
 Michael Špirit (*Filozofická fakulta UK, Praha*) 338-343
 Ludmila Titovová (*Ústav slavistiky a balkanistiky RAV, Moskva*) 199-204
 Veličko Todorov (*Sofijská univerzita Klimenta Ochridského*) 24-27
 Jindřich Toman (*University of Texas / University of Michigan*)
 Miloš Tomčík (*Bratislava*) 211-226, 521-528
 Pavel Trenský (*Fordham University, New York*) 274-285
 Anna Valcerová (*Univerzita P. J. Šafárika, Prešov*) 736-737
 Josef Vintr (*Universität Wien*) 166-170
 Emil Volek (*Arizona State University, Tempe*) 499-505
 František Všetická (*Pedagogická fakulta UP, Olomouc*) 614-622
 Alena Wildová-Tosi (*Università La Sapienza, Roma*) 68-82
 Pavol Winczer (*Universität Wien*) 176-183
 Peter Zajac (*Ústav slovenskej literatúry SAV, Bratislava*)
 Józef Zarek (*Uniywersytet Śląski, Katowice*) 703-708

PŘEKLADATELÉ

- Petr Holman (*A. French: Zpráva o stavu českých studií v Austrálii; text J. Naughtona in Bohemistika ve Velké Británii*)
 Jiří Holý (*W. F. Schwarz: Analýza literárních způsobů psaní a její význam pro bohemistiku: Od staročeského Tkadlečka ke Komenského Labyrintu světa*)
 Marta Kadlečíková (*A. French: Česká literatura v zahraničí*)
 Petr Kaiser (*D. Herman: Význam knihy Das Literarische Kunstwerk Romana Ingardena pro českou literární teorii*)
 Vladimír Křivánek (*I. Pavlov: Přehled historického vývoje a současného dění literárněvědné bohemistiky v Bulharsku; V. Todorov: Bulharská bohemistika – prameny a inovace*)
 Marta Soukopová (*S. V. Nikolskij: Literárněvědná bohemistika v Rusku; A.S. Mylnikov: Legenda o Čechovi, Lechovi a Rusovi: Evoluce a interpretace*)

EDIČNÍ POZNÁMKA

V tomto sborníku jsou otištěny veškeré materiály na *I. kongresu světové literárněvědné bohemistiky* přednesené nebo pro jeho účely určené a objednané, které nám autoři poskytli do konce roku 1995 (příprava publikace byla vázána podmínkami grantového úkolu na rok 1995).

Texty byly přizpůsobeny současnému českému pravopisu (samozřejmě kromě slovensky psaných příspěvků). Sjednoceno bylo především psaní jmen (včetně přechylování) a názvů, grafické vyznačení citací a zdůraznění; sjed-

nocen byl způsob zápisu poznámek a bibliografických odkazů (uváděných pod čarou, dovoľoval-li to jejich rozsah a nejedná-li se o bibliografický soupis), jenž byl – vzhledem k množství a k rozmanitosti rukopisů – podržen v co nejjednodušší podobě (neuvádíme vydavatele a počet stran u knižních publikací, nepřestupný ročník u časopisů apod.). Jelikož pohled na českou literaturu, způsob interpretace a uvedená tvrzení jsou přirozeně věci jednotlivých autorů, byly příspěvky upraveny pouze s ohledem na jazykovou srozumitelnost (případně na věcné souvislosti), a to pokud možno tak, aby nebyla setřena jejich osobitost.

Luboš Merhaut

POZNÁMKA VYDAVATELE

Ve sborníku netiskneme referát G. Dierny, přednesený dne 30. června v sekci A, který byl ostrou kritikou stavu italské univerzitní bohemistiky. Zařazení osobně podbarveného textu, jehož přednesení vyvolalo následný protest italských kolegů rozeslaný v létě 1995 nejen pořadatelům kongresu, ale i na řadu dalších významných adres v České republice, by nás stavělo do nepříjemné pozice arbitra konfliktu, který vznikl v Itálii a který mimo ni řešen být nemůže a nemá.

Vladimír Macura